

Streszczenie i słowa kluczowe

Rola Trybunału Konstytucyjnego w kształtowaniu zasad finansowania samorządu terytorialnego w Polsce na tle orzecznictwa sądów konstytucyjnych wybranych państw Europy Środkowo-Wschodniej

Streszczenie

Monografia dotyczy niezmiennie aktualnego zagadnienia ustrojowych (konstytucyjnych) zasad finansowania samorządu terytorialnego i gwarancji z nich wynikających. Głównym jej celem jest przedstawienie i ocena roli sądów konstytucyjnych wybranych państw Europy Środkowo-Wschodniej w kształtowaniu kluczowych ustrojowych zasad finansowania samorządu terytorialnego, tj. zasady samodzielności finansowej jednostek oraz zasady adekwatności dochodów do zadań jednostek, zwłaszcza podczas ustalania przez sądy dopuszczalnych, w świetle przepisów konstytucyjnych, warunków ich ograniczania, kryteriów, które sądy stosują, aby dokonać takiego ustalenia, oraz przesłanek naruszenia tych zasad. Monografia dotyczy regulacji i orzecznictwa sądów konstytucyjnych Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Czeskiej, Republiki Słowackiej oraz Republiki Chorwacji.

W książce postawiono dziewięć hipotez badawczych związanych m.in.: z kluczową rolą zasad adekwatności i samodzielności finansowej j.s.t. dla ustroju finansowego samorządu terytorialnego w demokratycznym państwie prawa; z istotną rolą gwarancyjną sądów konstytucyjnych dla ochrony ustrojowych zasad finansowania j.s.t.; z szerokim uznaniem orzecznictwem tych sądów podczas oceny konstytucyjności ograniczeń ustrojowych zasad finansowania j.s.t.; z istotną powściągliwością polskiego Trybunału Konstytucyjnego w stwierdzaniu niekonstytucyjności tych ograniczeń oraz różnicami w kryteriach oceny dopuszczalności limitowania ustrojowych zasad finansowania j.s.t. przyjmowanych przez omawiane sądy.

Na potrzeby przeprowadzenia stosownych badań posłużono się metodą dogmatyczną i prawnoporównawczą. Badania opierały się w szczególności na systematycznym przeglądzie i analizie orzecznictwa oraz piśmiennictwa, m.in. podczas krajowych i zagranicznych kwerend naukowych.

Słowa kluczowe: finanse jednostek samorządu terytorialnego; finanse komunalne; finanse publiczne; samodzielność finansowa jednostek samorządu terytorialnego; zasada adekwatności; Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej; Konstytucja Republiki Chorwacji; Konstytucja Republiki Czeskiej; Konstytucja Republiki Słowackiej; Konstytucja Republiki Litewskiej; Trybunał Konstytucyjny RP; Sąd Konstytucyjny Republiki Chorwacji; Sąd Konstytucyjny Republiki Czeskiej; Sąd Konstytucyjny Republiki Słowackiej; Sąd Konstytucyjny Republiki Litewskiej

Summary and keywords

The role of the Constitutional Tribunal in shaping the principles of the financing of local government in Poland in the light of the case law of the constitutional courts of selected countries in Central and Eastern Europe

Summary

The monograph deals with the enduringly relevant issue of the systemic (constitutional) principles of the financing of local government and the guarantees arising therefrom. The main objective of the monograph is to present and evaluate the role of the constitutional courts of selected countries of Central and Eastern Europe in shaping the key, systemic principles of financing local government, i.e. the principle of the financial autonomy of local government units and the principle of the adequacy of revenues in relation to the tasks of local government, in particular when courts determine the constitutionally permissible conditions for their limitation, the criteria that courts use to make such a determination, and indications that these principles may have been violated. The monograph deals with the regulations and case law of the constitutional courts of the Republic of Poland, the Republic of Lithuania, the Czech Republic, the Slovak Republic, and the Republic of Croatia.

The monograph sets out nine research hypotheses related to, among others: the key role of the adequacy principle as well as the principle of financial autonomy of local units for the financial system of local government in a democratic state of law; the role of the constitutional courts in protecting the systemic principles of financing local government; the broad jurisprudential discretion of the constitutional courts when assessing the constitutionality of restrictions on the systemic principles of financing local government; the significant restraint of the Polish Constitutional Tribunal to find these restrictions unconstitutional, and the differences in the criteria for assessing the legality

of limiting the systemic principles of financing local government adopted by the constitutional courts in question.

For the purpose of conducting the appropriate research, a dogmatic and comparative legal method was used. In particular, the research was based on a systematic review and analysis of case law and literature, among others, during domestic and foreign academic research.

Keywords: finances of local government units; public finances; financial autonomy of local government units; principle of adequacy; Constitution of the Republic of Poland; Constitution of the Republic of Croatia; Constitution of the Czech Republic; Constitution of the Slovak Republic; Constitution of the Republic of Lithuania; Constitutional Court of the Republic of Poland; Constitutional Court of the Republic of Croatia; Constitutional Court of the Czech Republic; Constitutional Court of the Slovak Republic; Constitutional Court of the Republic of Lithuania.